

JUDr. Petr Čech, LL.M., Ph.D.
Katedra obchodního práva PF UK

Posudek k diplomové práci Jiřího Vavery na téma
„Podnikatelská rozhodnutí členů volených orgánů a pravidlo podnikatelského úsudku
z hlediska recentní judikatury v České republice a Spolkové republice Německo“

Rozsah práce: 45 tiskových stran
Datum odevzdání práce: 1. února 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil tradiční téma, jehož úpravu ovšem (částečně) pozměnila rekodifikace civilního práva a s nímž se v tuzemském prostředí dosud pojí významné nejasnosti. Jeho aktuálnost narůstá také s průběžným rozvojem judikatury. Je proto potřebné a užitečné téma dále zpracovávat.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako středně náročné. Váže se k němu sice celá řada odborných pramenů, ty však zdaleka nezpracovávají všechnu dostupnou judikaturu, zvláště z poslední doby, ani nabízejí jednotné odpovědi na otázky, s nimiž se teorie i praxe potýká a jimž se diplomant v práci věnoval. Náročnost práce dále zvyšovala potřeba zorientovat se v systému právní úpravy německé a v relevantní judikatuře k ní.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl úkol na pozadí komparace tuzemské a německé úpravy a judikatury zodpovědět, jakým způsobem musí členové volených orgánů obchodní korporace činit podnikatelská rozhodnutí, aby byli chráněni proti odpovědnosti za újmu, kterou těmito rozhodnutími mohou způsobit, a zda současná úprava pravidla podnikatelského úsudku postačuje, nebo si žádá změny. Obávám se, že svých cílů dosahuje jen zčásti. Přičítám to jednak nedostatečné reflexi dostupných zdrojů, včetně judikatorních, nedůsledné komparaci tuzemské a německé úpravy, částečné povrchnosti diplomantova záběru, ale také dílčí věcné nepřesnosti v některých východiscích i závěrech. Podrobněji viz níže.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Nepochybuji o tom, že je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Struktura práce je přehledná a logická. Úvod vymezuje cíl práce a představuje její osnovu, závěr rekapituluje hlavní zjištění, k nimž diplomant dospívá. Oceňuji, že totéž diplomant nabízí u jednotlivých kapitol – úvodem stručně nastíní jejich obsah a závěrem nabídne krátké shrnutí. Práce postupuje od obecného ke zvláštnímu. Diplomant odděluje pasáže věnované tuzemské a německé úpravě a judikatuře a zvláště potom provádí jejich vzájemné porovnání.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů je slušný, pokud jde o stěžejní díla soudobé právní teorie i praxe, přesto však v něm postrádám několik – dle mého relevantních - položek, ať již monografií či článků. Viz třeba jen příspěvky, které se v poslední době věnují problematice tzv. lukrativních deliktů, tedy protiprávním jednáním, která jsou pro společnost výhodná. Ocením, věnuje-li jim diplomant pozornost alespoň během ústní obhajoby. Jak by například nahlížel na jejich obhajitelnost ve světle pravidla podnikatelského úsudku, zvláště jednalo-li by se o porušení smlouvy? Může člen statutárního orgánu zvažovat, zda společnost nedodrží smluvní povinnost, bude-li to pro ni lukrativní? Ani diplomantovu reflexi dostupné judikatury nemám za vyčerpávající, a to ani ve vztahu k rozhodnutím tuzemským. Očekával bych důslednější zohlednění třeba i těch, která se sice na pravidlo podnikatelského úsudku výslovně neodvolávají, přesto z něj (nepřímo, tj. přinejmenším ve výsledku) vycházejí.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantovy analýzy kolísá. Úvodní obecnou kapitolu mám za dosti povrchně zpracovanou. Míra diplomantova zobecnění jde nezdědka za rámec věcné přesnosti či dokonce správnosti (v podrobnostech níže). Lépe vynívají komparativní pasáže práce. Také v nich nicméně postrádám zohlednění vždy stejných dílčích otázek, resp. zahrnutí dalších. Na str. 10 si např. diplomant všímá, jak rezervovaně německá judikatura nahlíží na možnost členů dozorčí rady upustit od vymáhání existujících nároků na náhrady škody po členech představenstva. Nezmiňuje však, zda a jak stejnou otázku vyřešil náš Nejvyšší soud. V předpokladech pro použití pravidla podnikatelského úsudku mi chybí úvaha, kdy může dotčený člen „rozumně“ předpokládat, že jedná v obhajitelném zájmu korporace, resp. jak s tím souvisí téma zájmové kolize. Ocením, doplní-li diplomant své závěry o uvedené aspekty alespoň v průběhu ústní obhajoby.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je víceméně standardní. Nedobře působí snad jen opakované plné citace děl, na něž diplomant odkazuje v poznámkovém aparátu. Stejně tak by bylo vhodnější zkracovat označení právních předpisů v citacích jejich konkrétních ustanovení. Strana 31 postrádá jakýkoliv obsah.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Práce vykazuje slušnou slohovou i jazykovou úroveň. Chyby i překlipy jsem v ní nicméně zaznamenal, a to na více místech.

4. Případná další vyjádření k práci

Nejsem si jist přesností či správností některých diplomantových závěrů. Není například pravdou, že porušení péče představuje porušení povinnosti stanovené zákonem ve smyslu § 2910 ObčZ (str. 7), že společnosti náleží v případě takového porušení vždy též kompenzace újmy nemajetkové (str. 8) či že neexistuje rozhodnutí Nejvyššího soudu, které by se přímo vztahovalo k pravidlu podnikatelského úsudku zakotvenému v § 51 odst. 1 ZOK, tedy k poměrům nového práva (str. 25). Přesný (ve vztahu k právu aplikovatelnému na souzený případ, i nyní účinnému) není ani diplomantův závěr na str. 8, že porušení náležité péče završující podnět k vyloučení z funkce Nejvyšší soud spatřuje (výlučně) v jednání s hrubou nedbalostí. Nerozumím ani diplomantově úvaze na str. 33, dle níž důraz bude kladen na kritérium prospěchu společnosti, a tedy celého koncernu. Je v poměrech koncernové úpravy taková implikace vždy, resp. vůbec na místě? Ocením, kdyby mohl diplomant nastíněná tvrzení upřesnit, resp. znovu otevřít během ústní obhajoby.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Viz výše ad 3.D., 3.E. a 4.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Práci celkově hodnotím jako způsobilou obhajoby i obhajitelnou. Její výsledné hodnocení ponechávám závislým na průběhu této obhajoby. S ohledem na shora nastíněné výhrady předběžně zvažuji výsledek mezi stupněm velmi dobře a dobře.

V Praze dne 9. března 2024

JUDr. Petr Čech, LL.M., Ph.D.